

HÅLLBARHET

Detta är en sammanställning av de hållbarhetskrav och villkor som har ställts i upphandlingen av:

Digitala läromedel 2022

Nivå av hållbarhet

Hållbarhetskrav Ja Nej

Hållbart ramavtal¹ Ja Nej

Hållbart alternativ² Ja Nej

¹ Med hållbart ramavtal menas ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design/prestanda/funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Antingen kan det gälla en mer hållbar lösning än den konventionella lösningen på marknaden, eller så omfattar ramavtalet enbart den hållbara delen av den etablerade marknaden, t.ex. elbilar.

² Med hållbart alternativ menas ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen/webbutiken/varulistan som är markerade som särskilt hållbara. Det kan t.ex. vara miljömärkning enligt Svanen, energimärkning, Fairtrade-märkning eller Upphandlingsmyndighetens kriterier för giftfri förskola. Tanken är att det ska vara lätt för kunden att hitta de hållbara alternativen på ramavtalet.

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSNYTTOR

Genom våra kravställningar i upphandlingen uppnås följande hållbarhetsnyttor:

Hållbara leveranskedjor

- Leverantören ska fullgöra ramavtalet i enlighet med villkor för mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorruption.

Miljö- och hälsoskadliga ämnen

- Plasten på inplastade böcker ska inte innehålla farliga kemikalier.

Systematiskt miljöarbete

- Leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete.

DE GLOBALA MÅLEN

Ramavtalet bidrar till mål 4 god utbildning för alla i Agenda 2030, då det syftar till att tillgodose Sveriges skolor digitala- och kombinationsläromedel.

Krav och villkor i upphandlingen bidrar till att uppnå mål 3, 6, 8, 12, 13, 14, 15 och 16.

HÅLLBARHETSHÄNSYN

Nedan är en sammanställning av de hållbarhetshänsyn som tagits i upphandlingen och hur vi resonerat kring respektive hänsyn. Du kan även se kravformuleringarna.

BARNS RÄTT I UPPHANDLING³

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

ARBETSRÄTTSLIGA VILLKOR ENLIGT KOLLEKTIVAVTAL⁴

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

ARBETSMILJÖ⁵

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

SYSSELSÄTTNINGSFRÄMJANDE ÅTGÄRDER⁶

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandlingen.

³ Inköpscentralen är inte skyldig att efterleva barnkonventionen, såvida vi inte agerar ombud åt en upphandlande myndighet som har sådan skyldighet genom delegerat ansvar från staten. Inköpscentralen tar dock ändå i beaktande barns rätt, bl.a. genom krav på varan eller tjänsten om den riktar sig till barn (t.ex. vad gäller kemikalier) eller genom krav på att leverantören ska utföra tjänsten med beaktande av barnets bästa. Inköpscentralen kan också inhämta barns åsikter även om vi inte är skyldiga att göra det. Vi bygger också in möjligheter för kunder att ta hänsyn till individuella barns åsikter, om avropen gäller en fråga som rör barn.

⁴ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal (lön, semester och arbetstid) om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövligt.

⁵ Inköpscentralen ställer krav på arbetsmiljö, t.ex. genom krav på systematiskt arbetsmiljöarbete, om arbetsmiljöriskerna är höga. Kraven kan gälla både fysiska, psykologiska och sociala förhållanden. Kraven kan också gälla utformning av arbetsplatser och arbetsutrustning.

⁶ Inköpscentralen öppnar i de fall det är lämpligt med tanke på upphandlingsföremålet och avtalets längd upp för våra kunder att föra dialog med leverantörer om sysselsättningsfrämjande åtgärder för grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. utrikes födda, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, personer som saknar avslutad gymnasieutbildning, äldre eller långtidsarbetslösa.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER⁷

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

TILLGÄNGLIGHET OCH SAMTLIGA ANVÄNDARES BEHOV⁸

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR⁹

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt villkor om mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupktion.

Hållbara leveranskedjor [Område B - Kombinerade läromedel] (Avtalsvillkor)

De grundläggande villkoren

Leverantören ska under hela ramavtalets löptid tillämpa villkoren enligt det här avsnittet. Ramavtalet ska fullgöras enligt följande grundläggande villkor för hållbara leveranskedjor:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna;
- ILO:s åtta kärnkonventioner om tvångsarbete, barnarbete, diskriminering och föreningsfrihet samt organisationsrätt (nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182);
- FN:s barnkonvention, artikel 32;
- den arbetsrättslagstiftning, inklusive bestämmelser om lön, arbetstid, ledighet och socialförsäkringsskydd, som gäller i landet där arbetet utförs;
- det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs;
- den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där arbetet utförs; och

⁷ Inköpscentralens krav på lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder kan ta sikte på både leverantörer som arbetsgivare och leverantörers bemötande av allmänheten eller personal inom avropande myndigheter. Kraven kan också svara mot olika gruppers behov och villkor, t.ex. kläder i storlekar för både storvuxna och småvuxna, kvinnor och män.

⁸ Inköpscentralen är skyldig att ställa tillgänglighetskrav om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet, det som ska upphandlas ska användas av fysiska personer och det inte finns några särskilda skäl att inte ställa krav. En nedsättning av funktionsförmåga kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och kan handla om nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel, röst- och talfunktion, kognitiv förmåga, besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet, eller andra nedsättningar och variationer i funktionsförmåga.

⁹ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövt. Inköpscentralens krav om hållbara leveranskedjor täcker dock mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och affärsetik. Kraven kan också utökas med specifika krav för t.ex. rättvis handel eller konfliktmineraler.

- FN:s konvention mot korruption.

Om internationella bestämmelser ger ett starkare skydd för den enskilde än nationell lagstiftning, ska leverantören vidta skäliga åtgärder för att följa de internationella bestämmelserna.

Åtagandet gäller för all verksamhet med anknytning till ramavtalets utförande.

Leverantören ska enligt avsnittet "Policy och rutiner" i denna punkt, säkerställa att de grundläggande villkoren uppfylls av anlitate underleverantörer i alla led. Leverantören ska också säkerställa att dessa underleverantörer medverkar vid uppföljning enligt vad som anges i avsnittet "Uppföljning" i denna punkt.

Policy och rutiner

För att uppfylla åtagandet enligt avsnittet "De grundläggande villkoren" ovan, ska leverantören vidta åtgärder för att förebygga och hantera eventuella avvikelser från de grundläggande villkoren enligt a) - f) nedan. Åtgärderna ska vara dokumenterade och tillämpas löpande under hela avtalstiden i den egna verksamheten och hos underleverantörer i alla led.

Leverantören ska vid avtalsstart:

ha antagit allmänt tillgänglig policy, beslutad av högsta ledningen, som innefattar ett åtagande att respektera de grundläggande villkoren;

1. ha antagit rutiner för att vidarefördmedla åtagandet att respektera de grundläggande villkoren i den egna verksamheten och i leveranskedjan;
2. ha utsett ansvarig på ledningsnivå som ansvarar för efterlevnad av de grundläggande villkoren;
3. ha antagit rutiner för att regelbundet genomföra riskanalyser, dvs. identifiera och prioritera aktuella och potentiella risker för brister i efterlevnaden av de grundläggande villkoren, innefattande en kartläggning av leveranskedjan med särskild hänsyn till högriskverksamheter;
4. ha antagit rutiner för att regelbundet följa upp efterlevnad av de grundläggande villkoren; och
5. ha antagit rutiner för att omedelbart vidta åtgärder för att förhindra och begränsa brister i efterlevnaden av de grundläggande villkoren samt för att vidta rättelse vid identifierade brister.
6. Åtgärderna ska vidtas enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter eller motsvarande.

Uppföljning

Inköpscentralen rätt att följa upp att leverantören fullföljer sina åtaganden enligt denna punkt. Uppföljningen kan komma att ske i olika steg; egenrapportering enligt vad som beskrivs i avsnittet nedan och revision enligt ramavtalets punkt "Uppföljning och insyn".

Egenrapportering

På begäran av inköpscentralen ska leverantören, inom sex (6) veckor, eller annan tid som inköpscentralen anger, från det att begäran mottogs, skriftligen redovisa hur de grundläggande villkoren efterlevs.

Redovisningen ska lämnas i inköpscentralens formulär för egenrapportering eller enligt inköpscentralens anvisningar.

HÅLLBARA INVESTERINGAR¹⁰

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då upphandlingsföremålet inte omfattar investeringar.

CIRKULÄR EKONOMI¹¹

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

KLIMATPÅVERKAN¹²

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

NATURRESURSER, BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOSYSTEM¹³

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

¹⁰ Inköpscentralen kräv på hållbara investeringar omfattar bland annat Principles for Responsible Investment, rapportering enligt upplysningsförordningen, andel investeringar som omfattas av taxonomiförordningen, exkludering av företag utifrån hållbarhetskriterier, användande av ägarinflytande, andel räntetillgångar som är gröna obligationer och tillgångsportföljens koldioxidavtryck.

¹¹ Inköpscentralen har ett särskilt fokus på cirkulär ekonomi då behovet är stort av att snabbt få till cirkulära materialflöden och ett minskat fotavtryck från de varor som upphandlas. Kraven syftar bland annat till återanvändning, reparation, renovering, återtillverkning, delning, förlängd livslängd, modularisering, förlängd garantitid, ökat innehåll av återvunnet material samt materialmärkning.

¹² Inköpscentralen har som ambition att ställa drivande klimatkrav som möjliggör för upphandlande myndigheter att uppfylla sina klimatmål. En viktig del i arbetet är att analysera var i varan/tjänstens livscykel störst klimatpåverkan sker och inrikta kraven på detta. Klimatpåverkan kan exempelvis bero på utsläpp av växthusgaser, energi- eller bränsleanvändning och materialval. Inköpscentralen har också ett särskilt fokus på fossilfria transporter, då området är mycket viktigt för att klimatmålen ska kunna nås.

¹³ Inköpscentralen har som ambition att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, t.ex. krav på markanvändning, nyttjande av vattenresurser och bekämpningsmedel samt läckage av näringsämnen.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKADLIGA ÄMNINGEN¹⁴

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav om särskilt farliga ämnen och PVC plast.

Tryckta läromedel - Särskilt farliga ämnen (Krav på produkt)

SVHC-ämnen

Varor ska inte innehålla ämnen som finns upptagna på gällande kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006 om Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)) i halter över 0,1 vikts% (1000mg/kg) per ämne. Med 0,1vikts% avses varje individuell del av en vara*.

* Viktsprocenten avser varje individuell del av en sammansatt vara och avser alltså inte 0,1% av en sammansatt produkt, utan 0,1% av varje ingående del.

Tryckta läromedel - PVC-fri plast (Krav på produkt)

Varor och förpackningsmaterial ska vara fria från PVC-plast.

Tryckta läromedel – Plastråvara (Krav på produkt)

Plastråvara som ingår i varor ska inte innehålla följande ämnen i halter överstigande 0,1 viktprocent¹:

- Bly och dess föreningar
- Kadmium och dess föreningar
- Kvicksilver och dess föreningar
- Sexvärt krom och dess föreningar
- Tennorganiska föreningar
- PAH (Polycykliska aromatiska kolväten)

¹Med 0,1 viktprocent avses varje individuell del av en vara.

¹⁴ Inköpscentralen har som ambition att minska risken för exponering av miljö- och hälsoskadliga ämnen i upphandlade varor. Genom de krav vi ställer begränsar vi innehållet av bland annat ftalater (mjukgörare), färgämnen, flamskyddsmedel, flyktiga organiska eller högfluorerande ämnen samt ämnen på EU:s kandidatlista. Kraven syftar också till att minimera utsläpp och emission av miljö- och hälsoskadliga ämnen, som exempelvis formaldehyd från möbler eller kväve- & svaveloxider, partiklar och marknära ozon från fordon.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE¹⁵

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt villkor på systematiskt miljöarbete.

Systematiskt miljöarbete (Avtalsvillkor)

Leverantören ska vid avtalsstart och under hela avtalsperioden bedriva ett systematiskt och dokumenterat miljöarbete som är öppet för granskning av inköpscentralen eller inköpscentralens ombud.

Miljöarbetet ska minst omfatta för avtalsföremålen relevanta delar av verksamheten. Dokumentation som visar att ett systematiskt miljöarbete bedrivs ska finnas tillgänglig för granskning under hela avtalstiden och minst innehålla:

- a. en miljöpolicy som är antagen av ledningen och som innehåller åtagande om miljöhänsyn, lagefterlevnad och ständig förbättring;
- b. en miljöutredning - redovisning och prioritering av verksamhetens betydande miljöaspekter och miljörisker (som inte är äldre än 5 år);
- c. mål och handlingsplaner för verksamhetens betydande miljöaspekter och risker, inklusive ansvarsfördelade och tidsbestämda aktiviteter för att minska negativ miljöpåverkan samt en årlig uppföljning;
- d. en rutin för hur inköpscentralens produktspecifika miljökrav efterlevs och vidareförmedlas i leveranskedjan (ex. ingående kemikalier och material i produkten).

Inköpscentralen eller dess ombud har rätt att begära redovisning av hur villkoren är uppfyllda. Uppföljning sker genom granskning av leverantörens dokumentation. Redovisningen av dokumentation ska följa inköpscentralens eller ombudets anvisningar och lämnas inom en vecka eller den senare tidpunkt som den inköpscentralen eller ombudet anger. Dokumentation avseende ledningssystemet ska uppfylla följande krav:

dokument i ledningssystemet ska vara märkta med datum och verksamhetens namn och vara giltiga under hela avtalstiden,

1. certifikat eller diplom ska täcka relevanta delar av verksamheten,
2. mål- och handlingsplan ska omfatta uppföljning av målen alternativt kompletteras med en fristående uppföljning (t.ex. en revisionsrapport), och
3. rutinmässig och regelbunden kontroll ska ske av hur avtalsföremål uppfyller specifika miljökrav t.ex. avseende kemiskt innehåll i produkter.
4. Inköpscentralen kan komplettera uppföljningen med kontors- och fabriksrevision vid behov.

¹⁵ Inköpscentralen ställer krav på att leverantören ska arbeta systematiskt för att förbättra sin organisations miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling om långtgående miljökrav samtidigt ställs i upphandlingen. Kravet syftar till att säkerställa att leverantören har den kapacitet och de rutiner som krävs för att hantera de ställda miljökraven. Leverantören kan uppfylla kravet genom certifikat såsom ISO 14001, EMAS, FR 2000 och Svensk Miljöbas (+ tillägg) eller beskrivning och verifikation av ett eget system som uppfyller våra krav.

Om verksamheten är certifierad enligt ISO 14001, EMAS (EC 1221/2009) eller FR2000, bedöms giltigt certifikat verifiera att villkoren i 5.5.1-5.5.3 efterlevs. Om leverantören är diplomerad enligt Svensk Miljöbas bedöms diplom kompletterat med bevis avseende punkt 4 ovan verifiera att dessa villkor efterlevs.

DJUROMSORG¹⁶

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då varan inte innehåller djurprodukter eller material från djur.

EKONOMISK BROTTSLIGHET¹⁷

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då in betydande risker för ekonomisk brottslighet har konstaterats.

UPPFÖLJNING

För oss är uppföljning en förutsättning för hållbar upphandling. Därför arbetar vi systematiskt med att följa upp de hållbarhetskrav vi ställer. I de fall vi upptäcker avvikelser från våra krav, eller faktisk negativ påverkan i en leverantörs verksamhet, varor eller tjänster kopplade till vår verksamhet, vidtar vi åtgärder och begär rättelse. Vid grova överträdelser kan vi även använda viten eller häva avtal.

Uppföljning görs genom egenrapportering, dokumentgranskning, enkäter och intervjuer, mätningar och analyser, leverantörsmöten, revisioner samt platsbesök.

Krav på policier & processer och ledningssystem följs upp 0-9 månader in på avtalet, medan produktrelaterade krav följs upp 12-18 månader in i avtalet.

Läs mer om våra uppföljningar på Addas hemsida.

¹⁶ Inköpscentralen ställer krav på djuromsorg om djurprodukter eller material från djur ingår i varorna på avtalet. Kraven syftar bland annat till att säkerställa goda förhållanden under djurets liv, oavsett produktionsland, samt ansvarsfull antibiotikaanvändning.

¹⁷ Inköpscentralen ställer krav som syftar till att minska förekomsten av ekonomisk brottslighet om riskerna för just detta är höga. Det kan till exempel gälla krav på förebyggande åtgärder mot korruption. Samtidigt kontrollerar vi förekomsten av organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri, penningtvätt eller finansiering av terrorism, terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet och människohandel samt att leverantören har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter.